

Δεν αρκεί η προς πόλεμο προπαρασκευή των Ενόπλων Δυνάμεων, χωρίς την αντίστοιχη προπαρασκευή της Κοινωνίας.

Γράφει ο Αντιστράτηγος ε. α. Θεόκλητος Ρουσάκης.
Επίτιμος Διοικητής του Β΄ Σώματος Στρατού.

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών οι τουρκικές προκλήσεις και απειλές κλιμακώνονται **“ επί τα χείριστα ”** με όλο και ποιο συχνές αναφορές στη **“ γαλάζια Πατρίδα ”** και την απειλή **“ θα έλθουμε ξαφνικά ένα βράδυ... ”** κλπ. Τόσο από την Κυβέρνηση όσο και από την Στρατιωτική Ηγεσία μας η απάντηση στις απειλές αυτές είναι σαφής και κατηγορηματική. Συνοψίζεται στην αταλάντευτη απόφαση ότι: **“ Η παραμικρή παραβίαση της Εθνικής μας Κυριαρχίας ή κυριαρχικού μας δικαιώματος θα πυροδοτήσει την γενική αντίδραση της Ελλάδος από τον Έβρο μέχρι τη Μεγίστη (Καστελόριζο).** Δηλαδή η πρόκληση θα απαντηθεί συνολικά από την ελληνική πλευρά και η κλιμάκωση θα πυροδοτήσει έναν ελληνο-τουρκικό πόλεμο, που είναι βέβαιο ότι η Τουρκία και οι σύμμαχοί μας στο NATO δεν επιθυμούν, σε αντίθεση βέβαια με τη Ρωσία. **Η έννοια της σημειακής κρίσης και του τοπικού θερμού επεισοδίου δεν υφίσταται πλέον για την ελληνική πλευρά.**

Με την ανάληψη των καθηκόντων του ο Α/ΓΕΕΘΑ στις 22 Ιαν 2020 τονίζει: << **Βασική και προεξάρχουσα αποστολή είναι η αποτροπή. Δεν υπάρχουν πολλές συνταγές γι' αυτό. Είναι μία και είναι απλή, ονομάζεται «προς πόλεμο προπαρασκευή» και είναι η μοναδική οδός για τη διαρκή ειρήνη,...**>>. Θα συμπλήρωνα, για την **αξιοπρεπή ειρήνη**, καθ' όσον υφίσταται και **'' η ειρήνη δια της υποχωρητικότητας και της υποτέλειας προς αυτόν που απειλεί''**, η λεγόμενη **'' Φινλανδοποιημένη ειρήνη ''**.

Πως **'' κτίζεται ''** όμως η **αποτροπή** και ποιες οι απαιτήσεις της **'' προς πόλεμο προπαρασκευής''** έναντι της τουρκικής απειλής. Η λεπτομερής ανάλυση των όρων αυτών εκφεύγει από τον σκοπό αυτού του κειμένου και έχει θεωρητική μόνο αξία. Στην πράξη όμως πολύ συνοπτικά θα μπορούσαμε να πούμε, ότι η **αξιόπιστη αποτροπή για την Ελλάδα είναι να πεισθεί ή να απειληθεί η τουρκική πλευρά ότι το πιθανό όφελος που προσδοκά από την ανάληψη μιας επιθετικής ενεργείας σε βάρος της Ελλάδος, θα είναι πολύ μικρότερο του κόστους που θα έχει.** Ένα κόστος το οποίο σε συνδυασμό και με τα εσωτερικά της προβλήματα όπως το κουρδικό, η οικονομία κλπ, θα μπορούσε να στοιχίσει και τη **διακύβευση της κρατικής της οντότητας**. Κατόπιν αυτού η αποτροπή, που είναι μια από τις βασικές στρατηγικές αποστολές των Ενόπλων Δυνάμεών μας, **στηρίζεται στην πειστική απειλή προς την Τουρκία για να μην αποτολμήσει να προβεί σε οιονδήποτε επιθετικό εγχείρημα έναντι της εθνική μας κυριαρχίας ή κυριαρχικού μας δικαιώματος.**

Εύλογα συνάγεται από τα παραπάνω ότι δύο είναι οι βασικοί παράγοντες της επιτυχίας της αποτρεπτικής μας στρατηγικής:

Πρώτον, η αποφασιστική, αδιαπραγμάτευτη και σαφέστατη ως προς τις **'' κόκκινες γραμμές''** στάση μας σε κάθε πρόκληση.

Δεύτερον, η απόδειξη όχι μόνο με δηλώσεις αλλά κυρίως με ενέργειες προς κάθε κατεύθυνση, Τουρκία, συμμάχους, διεθνείς οργανισμούς και κυρίως ΕΕ, ΝΑΤΟ, ότι η Πατρίδα μας έχει την ικανότητα, τη βούληση και την ανάλογη προς πόλεμο προπαρασκευή για να κάνει πράξη τις προειδοποιήσεις της, ώστε ο καθ' ένας να αναλάβει τις ευθύνες του και τα μέτρα του.

Πως όμως η αποφασιστικότητα, η ικανότητα και η βούληση των ηγεσιών μας για εφαρμογή μια αποτρεπτικής στρατηγικής θα έχουν ουσία και ρεαλισμό και δεν θα μείνουν σε δηλώσεις και ρηματικές διακοινώσεις; **Αυτό θα γίνει μόνο όταν οι πολιτικές ηγεσίες με ομοψυχία, με ρεαλισμό και επαγγελματισμό προετοιμάσουν τόσο τις Ένοπλες Δυνάμεις της χώρας, όσο και την Κοινωνία για το ενδεχόμενο να οδηγηθούμε σε πόλεμο με την Τουρκία και αυτό δεν θα είναι μακρινό ενδεχόμενο, αν η διπλωματία και οι πολιτικοί χειρισμοί σε διεθνές επίπεδο αποτύχουν.**

Εισαγωγικά θα πρέπει να πούμε ότι η προς πόλεμο προπαρασκευής της Πατρίδος μας θα πρέπει τόσο από πλευράς των Πολιτικών Ηγεσιών όσο και από πλευράς Κοινωνίας, **να συνδεθεί με τις έννοιες της Πίστewς, της Πατρίδος, της Ελευθερίας, της Εθνικής Αξιοπρέπειας, των επιταγών της Ιστορίας του Έθνους, των θυσιών των προγόνων μας στα πεδία των μαχών κλπ.** Όσο η έννοια της προς πόλεμο προπαρασκευής και της ασφάλειας της χώρας **συνδέεται με όρους οικονομικούς, πληθωρισμού, κόστους ζωής, ποιότητας ζωής, ακρίβειας αγαθών κλπ, θα είμαστε καταδικασμένοι πολύ σύντομα από ελεύθερη και ανεξάρτητη χώρα, να γίνουμε χώρος, που πήρε τον ασφαλέστερο δρόμο για τον αφανισμό του.**

Αυτή η πραγματικότητα όφειλε να έχει ήδη διαλύσει διάφορους μύθους της μεταπολίτευσης, οι οποίοι, στοχεύοντας στη δικαιολόγηση της αδράνειας, διαβεβαίωναν ότι δεν πρόκειται να γίνει πόλεμος ή, εάν γίνει, θα διαρκέσει λίγες ώρες ή μέρες, μέχρι να παρέμβει ο παντοδύναμος «διεθνής παράγων» για να τον σταματήσει. Η δημοφιλία αυτής της καθησυχαστικής μυθολογίας εντασσόταν στη γενικότερη πολιτική του κατευνασμού. Μιας και όλες οι προηγούμενες κρίσεις με την Τουρκία δεν οδήγησαν στη διάλυση αυτών των μύθων, **ελπίζουμε να συμβεί αυτό σήμερα, με τον πόλεμο στην Ουκρανία, η διάρκεια του οποίου παρά τις όποιες προβλέψεις για το αντίθετο, συμπληρώνει 1 χρόνο από την έναρξή του και ακόμη δεν φαίνεται προοπτική τερματισμού του**

Ως προς την προετοιμασία προς πόλεμο των Ενόπλων μας Δυνάμεων, μετά από μια μακρά περίοδο, περισσότερο από μια 10ετία,

απαξίωσης και εγκατάλειψης του προσωπικού και του υλικού με πρόφαση την οικονομική μας δυσπραγία, **θα πρέπει οι πολιτικές ηγεσίες να αναθεωρήσουν και να ανανοηματοδοτήσουν τον τρόπο που αντιλαμβάνονται την μαχητική ισχύ της χώρας.** Συνοπτικά να τονίσουμε ότι οι εξοπλισμοί αναμφίβολα αποτελούν βασικό στοιχείο της μαχητικής ισχύος των Ενόπλων Δυνάμεων και στέλνουν ηχηρό μήνυμα αποτροπής στους **“ καλούς μας γείτονες”** . Δεν είναι όμως ο μόνος και ο ουσιαστικότερος παράγοντας που αξιολογείται και πείθει για την προς πόλεμο επάρκειά των Ε.Δ μας. **Ο σημαντικότερος παράγοντας της μαχητικής ισχύος των Ενόπλων Δυνάμεων κάθε χώρας είναι το ανθρώπινο δυναμικό το οποίο χειρίζεται τα οπλικά συστήματα και αξιοποιεί ή όχι τις τεχνικές τους δυνατότητες.** Δεν φοβάται τόσο τα όπλα μας η Τουρκία , όσο την **“καρδιά”** του Έλληνα μαχητή και αυτή πρέπει η Πολιτεία να κρατήσει ζεστή.

Οι ποιοτικοί συντελεστές όμως του ανθρωπίνου δυναμικού που στοχεύουν στην στρατιωτική του παιδεία δεν “ αγοράζονται” . “Κτίζονται “ μέρα με τη μέρα με προοπτική, προγραμματισμό, πολύ κόπο, ενθάρρυνση, έμπρακτη και ιδιαίτερη αναγνώριση και ενδιαφέρον από την Πολιτεία για το ιδιαίτερο, δύσκολο και επίπονο έργο τους, Έτσι το προσωπικό των Ε.Δ. θα διατηρεί υψηλό ηθικό και φρόνημα, πίστη και αγάπη για την Πατρίδα και θα αποπνέει υπερηφάνεια διότι υπηρετεί την ασφάλεια της Πατρίδος. Ταυτόχρονα θα αναπτύσσει ομαδικό και θυσιαστικό πνεύμα για την επιτυχία της αποστολής του και ενσυνείδητα θα υφίστανται την σκληρή και ρεαλιστική στρατιωτική εκπαίδευση που θα ανατροφοδοτεί την αυτοπεποίθησή του για την Νίκη. Μελέτες και προτάσεις τεκμηριωμένες και κοστολογημένες υπάρχουν και υποβάλλονται συνεχώς επ’ αυτών από την Στρατιωτική Ιεραρχία προς την πολιτική ηγεσία και την Κυβέρνηση. **Ότα ακουόντων όμως υπάρχουν;**

Παράλληλα με την προς πόλεμο προπαρασκευή των Ενόπλων Δυνάμεων, που θα λέγαμε ότι είναι το εύκολο μέρος της προς πόλεμο προπαρασκευής του Έθνους, είναι και η αντίστοιχη **προετοιμασία και θωράκιση της Κοινωνίας που είναι το δύσκολο, το κρίσιμο και το μείζον.** Η ρήση **“ Si vis pacem, para bellum - Αν θες ειρήνη προετοιμάσου για**

πόλεμο'' (Ι. Καίσαρ), σίγουρα αφορά στο κράτος ολόκληρο. Τα βασικά εδώ ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν από τις Πολιτικές μας Ηγεσίες αλλά και από την Κοινωνία είναι:

Πόσο έτοιμες είναι οι Πολιτικές μας Ηγεσίες και η Κοινωνία μας να ζήσουν καταστάσεις σαν αυτές που κάθε βράδυ βλέπουμε από τον καναπέ του σπιτιού μας στην τηλεόραση, που βιώνουν ο Ουκρανικός λαός και ο Ουκρανικός Στρατός για την υπεράσπιση της πατρίδος τους;

Είναι διατιθεμένη η Πολιτική μας Ηγεσία να αποφασίσει έναν παρόμοιο πόλεμο για την υπεράσπιση της ακεραιότητας και της αξιοπρέπειας της Πατρίδος μας;

Είναι θωρακισμένη ψυχικά και ανθεκτικά ιδεολογικά η κοινωνία μας για να βιώσει τις συνέπειες ενός πολέμου με χιλιάδες νεκρούς, τραυματίες και καταστροφές;

Είναι αποφασισμένη η Κοινωνία μας να πολεμήσει, από την Πρόεδρο της Δημοκρατίας μέχρι τον απλό πολίτη, όπως το έκαναν αντίστοιχα Ηγεσία και Λαός το 1940;

Αν οι απαντήσεις είναι καταφατικές τότε το μήνυμα της προς πόλεμο ετοιμότητας της πατρίδος μας είναι τόσο ισχυρό που θα εξασφαλίσει την αποτροπή του και την ειρήνη. Αν όμως δεν είναι καταφατικές, τότε πρέπει οι Πολιτικές Ηγεσίες μας με διακομματική ομοψυχία και σύμπνοια να συμφωνήσουν και να προετοιμάσουν την κοινωνία για το ενδεχόμενο της πολεμικής μας εμπλοκής και να λάβουν κάθε μέτρο για την αύξηση της ανθεκτικότητάς της σε ένα τέτοιο περιβάλλον.

Στην Ουκρανία βλέπουμε καθαρά το πρόσωπο του σύγχρονου πολέμου, ο οποίος, προς έκπληξη πολλών, δεν έχει αλλάξει και πολύ. Ο πόλεμος διαρκεί πολύ, προκαλεί τεράστιες καταστροφές και απαιτεί την κινητοποίηση όλης της κοινωνίας. Δεν διεξάγεται από μακριά, «με κουμπιά», αλλά εκ του σύνεγγυς, με αιματηρές μάχες, χαρακώματα και οπτικά συστήματα να ισοπεδώνουν ολόκληρες πόλεις. Η εκπαίδευση, σε συνδυασμό με το ηθικό των μαχητών και την ανθεκτικότητα της κοινωνίας, είναι οι μόνοι παράγοντες για τη νίκη στο πεδίο της μάχης και την επιβίωση των αμάχων.

Έτσι λοιπόν, ο όρος Εθνική Άμυνα δεν πρέπει να ερμηνεύεται στενά μόνο στα όρια των Ενόπλων Δυνάμεων αλλά να περιλαμβάνει και όλη την κοινωνία ως κυρίαρχο στοιχείο της μαζί με τις Ένοπλες Δυνάμεις. **Υπάρχει προς τούτο ισχυρή ανάγκη να ορισθούν οι πολιτικοί και οι στρατηγικοί στόχοι, ώστε προς την κατεύθυνση αυτή να δρομολογηθεί ο σχεδιασμός και η προετοιμασία που θα απαιτήσει χρόνο, κοινωνικές και ιδεολογικές μεταρρυθμίσεις και τομές προκειμένου να προετοιμαστεί η κοινωνία μας για το χειρότερο σενάριο που είναι ο πόλεμος. Ένα Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας υπό την Κυβέρνηση με διακομματική συμμετοχή και έμπειρους τεχνοκράτες, ειδικούς επιστήμονες, στρατιωτικούς, ακαδημαϊκούς, διπλωμάτες κλπ, θα ήταν το πρώτο και απαραίτητο βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση.**

Επιπρόσθετα η εξασφάλιση της ροής της ενέργειας, της επάρκειας των καυσίμων, της εξασφάλισης των μεταφορών, του εμπορίου, της διακίνησης ειδών κυρίως πρώτης ανάγκης, της διατήρησης της ρευστότητας του χρήματος σε μια εποχή που κυριαρχούν οι ηλεκτρονικές συναλλαγές που δεν έχουν σχεδιασθεί να λειτουργούν σε εμπόλεμη κατάσταση. Επιπλέον η επαύξηση των δυνατοτήτων του ΕΣΥ με τις δημόσιες και ιδιωτικές νοσοκομειακές μονάδες, η αδιάλειπτη εξασφάλιση της ύδρευσης κλπ, είναι μερικές από τις κρατικές λειτουργίες που πρέπει να σχεδιαστούν, να δοκιμασθούν και να εξασφαλιστεί η λειτουργία τους την περίοδο του πολέμου.

Ως ιστορική τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα αυτή, ας θυμηθούμε την ταραχώδη πολιτική κατάσταση που επικρατούσε στην Ελλάδα την περίοδο του μεσοπολέμου. Για την κατάσταση αυτή το 1934 ο Ελευθέριος Βενιζέλος έγραφε για τη χώρα «... **ευρίσκεται και πάλιν εις τας παραμονάς εκκρήξεως, η οποία δεν αποκλείεται να υποδυθή την μορφήν αγριωτάτου εμφυλίου πολέμου**». Το 1936 όμως ανέλαβε Πρωθυπουργός ο Ιωάννης Μεταξάς. Με την εξαιρετική ευφυΐα, στρατηγική και πολιτική οξυδέρκεια και αντίληψη που είχε, αντιλήφθηκε το ενδεχόμενο εμπλοκής της Ελλάδος στον Β΄ΠΠ. Χωρίς καθυστερήσεις ανέλαβε την ανασυγκρότηση της Ελλάδος και την προς πόλεμο προπαρασκευή της. **Στρατού και λαού. Έτσι αυτή η Ελλάδα με τον ίδιο λαό, ξημερώθηκε μεταμορφω-**

μένη την 28η Οκτωβρίου του 1940 και ενωμένη, σαν ένας άνθρωπος, με μια ψυχή και με μια απόφαση έγραψε τις χρυσές σελίδες του Έπους του '40. Ο ίδιος λαός μετά τον θάνατο του Ι. Μεταξά ξανακύλησε μετά την απελευθέρωση, στην χαοτική διχαστική δύνη του εσωτερικού σπαραγμού.

Γι' αυτό, οι Πολιτικές Ηγεσίες θα πρέπει να ενεργοποιήσουν τις διαδικασίες μεταλλαγής της ελληνικής κοινωνίας που θα οδηγήσει σε ανανοηματοδότηση της ζωής του Έλληνα σε όλα τα επίπεδα, αρχίζοντας από την παιδεία, την νεολαία και την οικογένεια. Υπέρ Πίστεως και Πατρίδος ήταν ο αγώνας το 1821 και όλα τα άλλα ήταν δευτερεύοντα. Υπέρ Πίστεως και Πατρίδος είναι και σήμερα και θα είναι στο μέλλον ο αγώνας για τη Νίκη του Έθνους. Μιας Νίκης που θα έλθει σαν αποτέλεσμα μιας οργανωμένης προς πόλεμο προετοιμασίας όλων των θεσμών και των οργανισμών του κράτους, με πνεύμα ομοψυχίας, υψηλό φρόνημα, υψηλή αίσθηση του υπέρτερου καθήκοντος, με συλλογική προσπάθεια, χωρίς μεμψιμοιρίες και ιδιοτέλεια.

Κλείνοντας να συνοψίσουμε ότι η Τουρκία ουσιαστικά με τις αναβαθμισμένες απειλές, **αμφισβητεί από την Ελλάδα την ύπαρξή της ως κρατική οντότητα**, με σκοπό να την εντάξει στην νέο οθωμανική κυριαρχία της. Η μη παράδοσή μας σε αυτή την απειλή αργά ή γρήγορα θα οδηγήσει σε πολεμική αναμέτρηση την πρωτοβουλία της οποίας θα έχει η Τουρκία. **Αν τώρα θεωρούν διάφοροι πολιτικολογούντες, ότι λόγω των πραγματικά καταστροφικών σεισμών, η Τουρκία θα αλλάξει την αναθεωρητική και επιθετική της πολιτική προς την Ελλάδα, αυτό μόνο σαν ένα ευχάριστο ανέκδοτο θα μπορούσε ακούγεται.** Βεβαίως και πολλά θα αλλάξουν μετά τους σεισμούς στην Τουρκία. **Βεβαίως βραχυπρόθεσμα και σε επίπεδο κλίματος, όλα θα είναι πολύ καλύτερα.** Και στις σχέσεις με την Ουάσιγκτον και στις σχέσεις με τις Βρυξέλλες και την Αθήνα. **Η μακροπρόθεσμη όμως πολιτική της, τουλάχιστον απέναντι στην Ελλάδα θεωρώ ότι δεν πρόκειται να αλλάξει.**

Για τον λόγο αυτό η προς πόλεμο προετοιμασία των Ενόπλων μας Δυνάμεων και της Κοινωνίας μας, όσο ποιο γρήγορα, ποιο ουσιαστικά και ποιο αποτελεσματικά δρομολογηθεί, τόσο ποιο ηχηρή και πειστική θα είναι η απειλή μας στις προκλήσεις της Τουρκίας και τόσο λιγότερες

πιθανότητες έχει να αποτολμήσει μια απονενομημένη ενέργεια. Αν όμως παρ' όλα αυτά το αποτολμήσει, θα μας βρει σε πλήρη πολεμική ετοιμότητα, Ένοπλες Δυνάμεις και Κοινωνία.

Αναζητείται λοιπόν ο Ηγέτης, που θα πείσει την κοινωνία για αλλαγή τρόπου ζωής, προκειμένου με επιτυχία να αντιμετωπίσουμε το σενάριο της πολεμικής αναμέτρησης που είναι θέμα χρόνου να προκύψει. Αυτή τη ζητούμενη αλλαγή ή προσαρμογή όσο εύκολα την περιγράφουμε άλλο τόσο δύσκολα την υλοποιούμε όταν κυρίως αποτελούμε μέρος της, καθ' όσον υπάρχει πάντα μια μικρή ή μεγάλη αντίδραση στο "ξεβόλεμα"

Όμως ο Ηγέτης, όταν εντοπίσει την ανάγκη ότι κάτι ή κάποια κατάσταση πρέπει να αλλάξει προς το καλύτερο, πρέπει να δρομολογεί άμεσα και μεθοδικά την αλλαγή και τη φυγή από το δυσλειτουργικό, προς το αναγκαίο και αποτελεσματικό. Αν συνεχίσει να λειτουργεί παρά την αναγκαιότητα της αλλαγής, παύει να είναι ηγέτης και γίνεται ένας απλός διαχειριστής της κατάστασης στην οποία βολεύτηκε και ίδιος, που ο χρόνος επιβίωσης όμως της κατάστασης αυτής έχει νομοτελειακά ημερομηνία λήξεως.

Τούτο διότι, όταν οι αλλαγές δεν γίνονται με αφετηρία την σύλληψη του ηγέτη από την αξιολόγηση της ανάγκης, με μια οργανωμένη και μελετημένη προσπάθεια, τότε είναι δυστυχώς σίγουρο ότι θα γίνουν αναγκαστικά μέσα από μια αποτυχία ή ήττα ή εθνική τραγωδία, όπως Κύπρος, Ίμια κλπ.

**Αντιστράτηγος ε. α. Δημήτριος Χαντζής.
Επίτιμος Διοικητής του Β' Σώματος Στρατού.**